

УДК 378.147:373.2.011.3–051]:17.022.1

DOI 10.31376/2410-0897-2018-1-37-25-31

**Тетяна Вікторівна Марєєва,**  
кандидат педагогічних наук, старший викладач  
кафедри дошкільної педагогіки і психології  
Глухівського національного педагогічного  
університету імені Олександра Довженка,  
e-mail: mareeva.tan@gmail.com

## ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ ТА ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО СТВОРЕННЯ ПОЗИТИВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ

*У статті розкрито сутність активних й інтерактивних методів навчання, їх класифікацію. Подано визначення понять «позитивний професійний імідж вихователя закладу дошкільної освіти», «підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до створення позитивного професійного іміджу», «готовність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до створення позитивного професійного іміджу». Висвітлено можливості використання активних й інтерактивних методів навчання у процесі підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до створення позитивного професійного іміджу. Наведено приклади використання активних й інтерактивних методів навчання під час викладання навчального курсу «Професійний імідж вихователя закладу дошкільної освіти».*

*Ключові слова: активні методи навчання; вихователь; заклад дошкільної освіти; імідж; інтерактивні методи навчання; підготовка майбутніх вихователів ЗДО; позитивний професійний імідж вихователя.*

**Постановка проблеми.** Сучасні реалії української освіти змушують науковців та педагогів шукати й застосовувати такі методи і форми роботи зі студентами закладів вищої освіти, які підвищували б якість здобуття ними освіти і водночас сприяли б їх особистісному розвитку, формували установку на постійне самовдосконалення. У зв'язку із цим в останні десятиліття поживався інтерес українських і зарубіжних учених у царині педагогічної науки до використання поряд із традиційними методами навчання інноваційних, зокрема активних й інтерактивних. Ці методи дозволяють не тільки сформувати у майбутніх фахівців будь-якого профілю необхідну суму знань та вмінь із фаху, але і навчають їх самостійно мислити, спільно з колегами-студентами знаходити способи розв'язання різних професійних проблем, аргументувати їх, вирішувати суперечливі позиції, переконувати опонентів тощо. Набуття вказаних умінь у процесі фахової підготовки є необхідним і для майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти (далі ЗДО), зокрема під час формування у них готовності до створення позитивного професійного іміджу (далі ППІ).

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблема застосування активних та інтерактивних методів навчання у процесі фахової підготовки не є новою для української науки й системи освіти і достатньо висвітлена у працях Л. Артемової, А. Богущ, Г. Беленької, І. Бритченко, Л. Загородньої, Л. Зданевич, Л. Пироженко, О. Пометун, В. Стрельнікова та інших учених. Низка дослідників наголошує на можливості застосування цих методів у процесі формування іміджотвірної компетентності фахівців різного профілю зокрема: у процесі формування особистісно-професійного іміджу майбутнього вчителя і викладача вищої школи (Л. Донська, В. Ісаченко, І. Размолодчикова, Н. Савченко, Н. Тарасенко), соціальних педагогів (І. Ніколаєску), майбутніх фахівців фінансово-економічного профілю (Л. Данильчук), студентів мистецьких спеціальностей (Ю. Дзяевич, А. Череднякова). Водночас недостатньо розробленою залишається проблема формування готовності майбутніх і чинних вихователів ЗДО до створення ППІ засобами активних й інтерактивних методів навчання. Лише окремі її аспекти розглядаються у наукових розвідках Л. Загородньої та дисертації Т. Марєєвої.

Процес підготовки майбутніх вихователів ЗДО до професійної діяльності є складним і багатофакторним. Він складається із теоретико-методичного і практичного компонентів. При цьому майбутні педагоги оволодівають необхідними для роботи за фахом компетентностями, відбувається корегування їхніх особистісних установок у напрямі професійної діяльності, виховання і розвиток необхідних якостей особистості професіонала. Комплексне опанування теоретичних аспектів розвитку, виховання і навчання дітей дошкільного віку в поєднанні із практичною підготовкою дозволяє майбутнім вихователям оволодіти початковим рівнем професійної компетентності, основами педагогічної майстерності та окремими вміннями створення свого майбутнього професійного іміджу.

Утім, як доводить практика, більшість випускників педагогічних закладів вищої освіти буде власний професійний імідж інтуїтивно, на основі стихійних уявлень про образ вихователя ЗДО. Це

зумовлює необхідність цілеспрямованої підготовки майбутніх вихователів ЗДО до створення ППП, зокрема в процесі викладання студентам спеціальності 012 «Дошкільна освіта» навчального курсу «Професійний імідж вихователя закладу дошкільної освіти».

Ми тлумачимо термін «позитивний професійний імідж вихователя ЗДО» так: «це якісна характеристика особистості педагога, яка дозволяє формувати у свідомості різних учасників освітньої взаємодії й громадськості інтегрований динамічний образ фахівця, що ґрунтується на його високому професіоналізмі, авторитеті, а також довірі дітей та дорослих до нього і характеризується позитивними емоційними та поведінковими реакціями з їхнього боку під час взаємодії з вихователем як у дошкільній установі, так і за її межами» [1, с. 8].

Відповідно, підготовка майбутніх вихователів ЗДО до створення ППП є спеціально організованим процесом становлення фахівця дошкільного профілю, який передбачає надання знань, формування вмінь і навичок із педагогічної іміджології та можливість їх застосування в змодельованих ситуаціях та реальних умовах під час практики [1, с. 8]. Результатом такої підготовки стає готовність майбутнього вихователя ЗДО до створення ППП – складне професійно-особистісне утворення, що поєднує спрямованість майбутнього педагога, його особистісно-професійні якості, психолого-педагогічну та методичну підготовленість, а також знання, уміння й навички в галузі педагогічного іміджотворення, необхідні для якісного здійснення професійних функцій, успішної взаємодії з різними учасниками освітнього процесу в ЗДО, створення і репрезентації власного ППП [1, с. 8–9].

Професійна діяльність вихователя ЗДО ґрунтується на взаємодії педагога з різними учасниками освітнього процесу (дітьми, їхніми батьками, колегами, керівництвом і навіть громадськістю), ініціатором якої почасти виступає він сам. Тому на етапі фахової підготовки майбутніх педагогів дошкільного профілю необхідно добирати такі методи роботи, які сприяли б формуванню в них умінь професійної самопрезентації, конструктивної комунікації, вирішення конфліктних ситуацій тощо. Виходячи із цього, вважаємо, що для підготовки майбутніх вихователів ЗДО до професійної іміджотвірної діяльності виправданим буде використання активних й інтерактивних методів навчання. Адже вони створюють умови для активного засвоєння студентами навчального матеріалу через творчий підхід до виконання завдань і спільну діяльність з викладачем та одногрупниками, що виключає пасивну присутність і просте споглядання дій інших.

**Мета статті** – розкрити методіку використання активних та інтерактивних методів навчання у процесі підготовки майбутніх вихователів ЗДО до створення ППП.

**Виклад основного матеріалу.** Активні методи навчання передбачають активне залучення тих, кого навчають, до навчального процесу: через вирішення проблемних завдань, участь у іграх навчального характеру, імітацію різноманітних ситуацій та їх вирішення. У зв'язку із цим дослідники В. Беспалько, А. Вербицький, Г. Лаврентьев, О. Смолкін, В. Шпалінський виокремлюють неімітаційні (проблемні) та імітаційні методи активного навчання. Проблемні методи дозволяють сформувати певну сукупність знань, виробити нові вміння та навички у студентів, а також сприяють накопиченню ними досвіду творчого розв'язання різноманітних завдань професійного характеру. Імітаційні методи передбачають відтворення та вирішення майбутніми фахівцями в навчальних умовах різноманітних реальних ситуацій, що виникають у практиці роботи за обраною спеціальністю.

Подібними до активних є інтерактивні методи навчання. У перекладі з англійської «interactive» означає взаємодія; відповідно, інтерактивні методи навчання можна розглядати як такі, що забезпечують взаємодію викладача та студента, а також студентів між собою в процесі організаційних форм навчання у закладах вищої освіти задля вирішення освітніх і квазіпрофесійних завдань. Така інтерактивна діяльність спрямована на активну взаємодію, взаєморозуміння під час вирішення проблем, що є важливими як для педагога (навчити), так і для здобувачів фаху вихователя ЗДО (навчитися).

Підтвердження цьому знаходимо у Г. Беленької [2, с. 20], яка правомірно стверджує, що будь-який метод, використовуваний в освітньому процесі, можна зробити більш інтерактивним шляхом добору до нього відповідного прийому (або їх низки), який стимулював би активність студентської аудиторії та допомагав би зробити взаємодію суб'єктів навчальної діяльності відкритою, а отже, і конструктивною. Разом із тим дослідниця визначає основне завдання використання інтерактивних методів і прийомів – залучення всіх без винятку учасників освітнього процесу до здобуття та засвоєння знань. Пояснює вона це тим, що не лише студент, але й викладач отримує нові знання – про самих студентів, їхню професійну спрямованість, індивідуальні особливості підходу до навчання, ставлення до класичних постулатів педагогіки і в деяких випадках навіть нової професійної інформації з джерел, якими вони користуються. Подібної точки зору дотримуються Т. Анісімова й Л. Краснова [3], які доводять правомірність використання інтерактивних технологій у процесі дистанційного навчання.

Ще одним важливим завданням застосування інтерактивних методів і прийомів навчання, на думку

Г. Беленької [2], є створення позитивної емоційної атмосфери, в якій відбувається процес засвоєння та закріплення знань і котра сприяє вияву активності студентів у навчальному процесі.

Дослідниці О. Помегун та Л. Пироженко [4] умовно класифікують інтерактивні технології за моделями навчання, в яких відбувається реалізація інтерактивних методів, на чотири групи: інтерактивні технології кооперованого навчання, колективно-групового навчання, технології ситуативного моделювання та технології опрацювання дискусійних питань.

У розрізі проведеного нами дослідження з проблеми підготовки майбутніх вихователів ЗДО до створення ППП та під час викладання навчального курсу «Професійний імідж вихователя закладу дошкільної освіти» було використано проблемні (проблемні лекції, психодіагностика і психолого-педагогічний тренінг, творчі завдання) та імітаційні (розроблення і моделювання педагогічних ситуацій, розв'язання педагогічних задач, ігри) активні методи навчання. Їх застосування сприяло формуванню в студентів спеціальності «Дошкільна освіта» позитивної внутрішньої мотивації до майбутньої професії, а також до створення позитивного іміджу, усвідомлення його значущості для професійного становлення і розвитку як фахівця дошкільного профілю, формування установки на активну і творчу іміджотвірну діяльність у майбутній професії, постійне вдосконалення та коригування іміджу вихователя.

Реалізація означених завдань відбувалася також і через застосування інтерактивних методів кооперативного (робота в парах, ротатійні трійки, робота в малих групах) та колективно-групового (обговорення в загальному колі, мікрофон, незакінчені речення, мозковий штурм, дерево рішень) навчання, а також окремих методів опрацювання дискусійних питань (зокрема, метод ПРЕС, займи позицію, зміни позицію, неперервна шкала думок).

Так, під час проведення лекцій із навчального курсу «Професійний імідж вихователя закладу дошкільної освіти» ми широко застосовували проблемні запитання і завдання, звертання до досвіду студентів, наведення прикладів із практики роботи педагогів, цитування протилежних поглядів різних авторів на одне і те саме питання, що дозволило виявити особисте ставлення студентів до проблеми педагогічного іміджу та іміджування, спрямувати рух їхньої думки на визначення можливих типів іміджу вихователя та функцій, які він може виконувати, його структурних компонентів, способів їх створення та вдосконалення. Застосування під час лекцій дискусійних запитань дозволяло студентам поміркувати з приводу висловлювань опонентів, знайти доказові матеріали для обґрунтування власної позиції та сприяло не лише оволодінню теоретичним матеріалом із педагогічного іміджування, але й формуванню риторичної культури майбутніх вихователів, котра є складником їхнього іміджу. Аналізування педагогічних ситуацій у процесі подання лекційного матеріалу дозволяло підвести студентів до самостійних теоретичних висновків щодо значення іміджу вихователя ЗДО в його професійній діяльності, способів його репрезентації, засобів корекції, вдосконалення та усунення негативу в ньому.

Наведемо приклад проведення лекційного заняття з теми «Імідж вихователя закладу дошкільної освіти. Його специфіка, типи, функції, структурні компоненти». Його метою було ознайомити студентів із поняттям іміджу вихователя ЗДО, його значенням для професійної діяльності педагога дошкільного профілю. У перебігу лекції-візуалізації з елементами бесіди з означеної теми майбутні педагоги дізнавалися про властивості іміджу вихователя ЗДО, його типи, структурні компоненти та функції. Також зверталася увага студентів на цільову аудиторію іміджу педагога-дошкільника та її постійно змінювані вимоги до нього. Серед методів, що використовувалися нами на цьому занятті, варто відзначити бесіду з елементами дискусії, опору на життєвий і професійний досвід, роботу в малих групах, дерево рішень, неперервну шкалу думок, а також демонстрацію схем із взаємодоповнюваними і взаємовиключаючими характеристиками іміджу вихователя, його складниками. Із метою активізації пізнавальної діяльності студентів ми пропонували їм відповісти на такі запитання: «Чим, на Вашу думку, є імідж вихователя ЗДО?», «Чим він характеризується?», «Чи є імідж джерелом інформації про особистість педагога?», «Чи є імідж вихователя ЗДО цілісним утворенням? У чому проявляється його цілісність?», «Чи притаманна змінюваність іміджу вихователя? Під впливом чого відбуваються зміни в ньому?», «Які типи іміджів вихователя ЗДО Ви можете запропонувати?», «Чим схожі й чим відрізняються професійний і особистісний типи іміджу педагога-дошкільника?», «Чи можуть в одному і тому ж вихователі поєднуватися різні типи іміджу?», «Як Ви розумієте поняття цільової аудиторії вихователя ЗДО?», «Які вимоги висувають різні учасники освітньої взаємодії до іміджу вихователя ЗДО?», «Які функції виконує імідж вихователя ЗДО?», «Яке значення має імідж вихователя ЗДО для його професійної діяльності?». У кінці заняття студенти отримували домашнє завдання стосовно підготовки до наступної лекції: проаналізувати психолого-педагогічну літературу та Інтернет-джерела на предмет можливих способів створення ППП педагога.

Практичні і лабораторні заняття з навчального курсу «Професійний імідж вихователя закладу дошкільної освіти» були спрямовані на трансформацію набутих знань на рівень практичних умінь і навичок іміджотвірної діяльності, критичний аналіз та адаптацію студентами засвоєної інформації відповідно до

власного досвіду та можливостей, а також коригування та реалізацію плану створення і розвитку ППІ майбутнього вихователя з урахуванням його індивідуальних особливостей. У процесі проведення вказаних видів занять ми використовували як активні, так й інтерактивні методи навчання. Серед активних методів ми застосували проблемні (психодіагностика і психолого-педагогічний тренінг, творчі завдання) та імітаційні (розроблення і моделювання педагогічних ситуацій, розв'язання педагогічних задач, рольові і ділові ігри). Щодо інтерактивних методів, то ми використовували методи кооперативного (робота в парах, четвірках, малих групах, змінювані трійки, карусель, акваріум) і колективно-групового (обговорення проблеми в загальному колі, мікрофон, мозковий штурм, аналіз ситуації, навчаючись – учусь) навчання, а також методами ситуативного моделювання (імітаційні та бліц-ігри) й опрацювання дискусійних питань (займи позицію, зміни позицію, дебати, дискусія в стилі телевізійного шоу). Комплексне їх використання дозволяло створити умови для самостійного, свідомого застосування студентами набутих умінь і навичок зі створення, розвитку та корекції власного образу професіонала. У процесі проведення означених форм організації освітньої діяльності майбутніх вихователів ЗДО основна увага приділялась перетворенню отриманої інформації в знання, а на їх основі формуванню вміння і навичок іміджотвірної діяльності. Водночас нами застосовувалися діагностичні методики для виявлення ступенів прояву в студентів таких особистісних якостей, як: терпимість, емоційна стійкість, тривожність, повага до інших, доброзичливість та ін. Загалом, практичні й лабораторні заняття спрямовувалися на уточнення знань майбутніх вихователів про професійний імідж, технології його створення, репрезентацію цільовій аудиторії, а також самовдосконалення, перетворення їх в уміння іміджотвірної діяльності.

Для прикладу наведемо проведення практичного заняття з теми «Іміджмейкінг у професійній діяльності вихователя ЗДО. Особливості репрезентації професійного іміджу педагога цільовій аудиторії».

Питання, що виносилися на обговорення:

- 1) Іміджмейкінг як сфера діяльності, спрямована на створення потрібного образу.
- 2) Зміст професійної діяльності вихователя ЗДО в галузі іміджмейкінгу.
- 3) Стратегії та технології формування цілісного професійного іміджу.
- 4) Особливості використання інструментарію прикладної іміджології та ПР-технологій у створенні, розвитку та корекції позитивного професійного іміджу вихователя ЗДО.
- 5) Специфіка репрезентації створеного професійного іміджу дітям дошкільного віку, їхнім батькам, колегам.

6) Оформлення ділових листів, запрошень, заяв, візитівок, прес-релізів, буклетів як рекламної продукції вихователя.

7) Співпраця засобів масової комунікації та педагога-дошкільника з метою створення та репрезентації його іміджу: особливості написання статей, створення рекламних роликів та інтерв'ю.

Завдання для самостійної роботи:

- 1) Підготуйтеся до письмової роботи, вивчивши теоретичний матеріал.
- 2) Уявіть одну із нижче описаних ситуацій, продумайте і опишіть, яким чином ви репрезентуєте себе у кожній із них (що вдягнете, як будете поводитися, що говорити). Ситуації: а) Ви прийшли на співбесіду із директором ЗДО; б) у перший день роботи Ви зустрічаєте батьків вихованців; в) Ви вперше зустрілися із вихованцем (або вихованцями) своєї групи; г) на педагогічній раді Вас представляють колективу ЗДО.
- 3) Напишіть текст оголошення (у газету, журнал, на освітній сайт) або розробіть буклет чи відеоролик, де Ви рекламували б себе як вихователя, і ті освітні послуги, які Ви можете надати.
- 4) Розробіть свою візитівку вихователя.

Хід заняття.

1. Письмова робота «Продовж речення і встав пропущене слово» з метою актуалізації і закріплення визначень понять: «імідж», «професійний імідж вихователя ЗДО», «іміджмейкінг», «стратегія формування іміджу педагога», «іміджева технологія», «репрезентація іміджу цільовій аудиторії», «позиціонування», «маніпулювання», «вербалізація», «візуалізація», «ефекти соціальної перцепції», «атракція», «фасцинація».

2. Дискусія з теми «Імідж вихователя створюється штучним шляхом чи виникає природньо?». Студенти об'єднуються у дві підгрупи: одна обстоює позицію, що імідж вихователя повністю є штучним конструктом, а інша доводить природність процесу побудови іміджу педагога ЗДО. Учасники кожної з підгруп обговорюють, яку роль відіграє імідж педагога та вміння іміджотворення в його професійній діяльності, яким чином відбувається його створення. Потім кожна група аргументовано доводить свою позицію, намагаючись схилити до неї опонентів.

3. Складання дерева рішень. Студенти об'єднуються у чотири підгрупи по 5–7 осіб та отримують завдання дібрати найбільш доцільні технології і техніки та адекватні їм способи побудови ППІ вихователя відповідно до запропонованої стратегії іміджотворення. Майбутні вихователі мають аргументовано репрезентувати імовірні способи побудови іміджу, пояснити і навести приклади випадків, у яких та чи інша

стратегія іміджотворення є найоптимальнішою. Набір стратегій: стратегія самопрезентації, частково маніпуляційна стратегія, стратегія універсального іміджу, стратегія цільового іміджу та стратегія креативного вибуху.

4. Моделювання ситуацій першого знайомства із різними учасниками освітнього процесу ЗДО (перевірка виконання домашнього завдання). Студенти домовляються зі своїми одногрупниками стосовно того, хто яку роль гратиме в модельованих ситуаціях. Якщо зовнішній вигляд студента-вихователя не відповідає ситуації, він лише описує, у що він мав би бути вдягнений і демонструє свою поведінку та спосіб спілкування із тим сегментом цільової аудиторії, який задіяний у моделюванні. Ті, хто не бере участі в розігруванні, уважно спостерігають за учасниками ситуацій та аналізують: 1) їхній зовнішній вигляд (у т. ч. й віртуальний); 2) уміння привернути увагу цільової аудиторії до себе та взаємодіяти із нею; 3) зміст і повноту повідомлень, що передаються; 4) уміння доречно користуватися вербальними і невербальними засобами комунікації, дотримуватися їх конгруентності; 5) уміння регулювати свій психофізичний та емоційний стан; 6) уміння доречно завершувати комунікативний акт.

Обговорення змодельованої ситуації відбувається у такій послідовності: спочатку самоаналіз і самооцінку здійснює студент-виховatelj, потім його аналізують й оцінюють учасники змодельованої ситуації (студенти, які виконували ролі дітей, батьків, колег, директора ЗДО), далі аналіз і оцінку побаченого дають студенти-спостерігачі з позиції експертів і, нарешті, викладач.

5. Ділова гра «Ярмарок вакансій» (перевірка виконання домашнього завдання). Майбутнім вихователям пропонують уявити, що вони прийшли у виставковий центр, де відбувається демонстрація досвіду роботи ЗДО різного типу, досягнень їх колективів, а також знайомство із молодими вихователями, які шукають роботу і намагаються певним чином заявити про себе. Завдання студентів – розповісти про себе і репрезентувати свою рекламну продукцію (статті, буклети, відеоролики) та обмінятися візитівками.

До гри залучають тих студентів, які не брали участі у моделюванні ситуацій. Аналіз і оцінка майбутніх вихователів відбувається за схемою: спершу самоаналіз і самооцінку здійснює студент-виховatelj, який демонстрував самопрезентацію, потім його аналізують й оцінюють учасники змодельованої ситуації (студенти, які виконували ролі вихователів, методистів, директорів ЗДО, начальників управління освітою), далі аналіз і оцінку побаченого дають студенти-спостерігачі з позиції експертів і, наостанок, викладач.

6. Гра «П'ять капелюхів». Кожному студентові пропонують обрати один із вирізаних із кольорового паперу капелюхів і висловити свої думки стосовно проведеного заняття – записати їх на обраній заготовці, а потім озвучити вголос. Кожен колір має своє значення: червоний, пов'язаний із емоціями та відчуттями (той, хто його обирав, має висловити свої враження та описати емоції, які він переживав під час проведення заняття); жовтий стосується позитивних моментів (учасник має назвати все позитивне у проведеному занятті, назвати те, що йому найбільше сподобалося, обґрунтувати свою думку); чорний – критика (студент має вказати, що на занятті йому не сподобалося і що варто було б змінити і як саме); зелений – енергетика, професійне зростання, творчість (майбутні вихователи мають охарактеризувати як творчі вправи і завдання допомагали формуванню вмінь побудови їхнього професійного іміджу); синій – спостереження та оцінка (учасник має резюмувати озвучене іншими студентами, поставити оцінку заняттю та своїм колегам).

Аналіз таких рефлексивних відповідей засвідчував велику зацікавленість студентів як змістом виконуваних завдань, так і формою проведення заняття. Майбутні педагоги відзначали, що на занятті вони «могли поводити себе невимушено», «мали змогу поспостерігати за своїми колегами та за собою», «з іншого боку поглянули на своїх товаришів», «помітили недоліки у своєму іміджі майбутнього вихователя та накреслили способи їх подолання». Критиці піддавався обсяг завдань, що виносилися для самостійної підготовки до заняття, обмежений час для виконання вправ у процесі його проведення.

**Висновки.** Можна резюмувати, що комплексне застосування активних й інтерактивних методів навчання на лекційних і практичних та лабораторних заняттях мало позитивний вплив на процес підготовки майбутніх вихователів ЗДО до створення ППП. Зокрема, у переважній більшості студентів сформувалася стійка мотивація до побудови власного образу майбутнього професіонала, вони оволоділи теоретичними знаннями в галузі педагогічної іміджології та практичними вміннями й навичками іміджування, необхідними сучасному вихователю ЗДО, що заклало підвалини їхньої професійної спрямованості на постійне самовдосконалення в іміджотвірній діяльності. Застосування активних й інтерактивних методів навчання у процесі підготовки майбутніх вихователів ЗДО до створення ППП дозволяє: 1) сформувати у студентів знання про професійний імідж вихователя ЗДО та виробити вміння і навички його створення; 2) створити сприятливе емоційно-розвивальне середовище для засвоєння студентами навчального матеріалу та його трансформацію на рівень іміджотвірної компетентності; 3) розвивати у майбутніх вихователів уміння взаємодії та конструктивної комунікації; 4) покращити рівень підготовки студентів до занять та активізувати їх у перебігу різних аудиторних форм навчання.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в укладанні методичних рекомендацій щодо проведення занять із практико-зорієнтованих дисциплін («Вступ до спеціальності», «Основи педагогічної майстерності», «Етика і психологія педагогічного спілкування вихователя ЗДО», «Професійний імідж вихователя ЗДО», «Імідж ЗДО») з метою підготовки майбутніх вихователів ЗДО до створення ПП.

#### Список використаних джерел та літератури

1. Марєєва Т. В. Підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до створення позитивного професійного іміджу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Т. В. Марєєва. – Глухів, 2017. – 26 с.
2. Беленька Г. В. Інтерактивні прийоми викладання навчальної дисципліни у вищій школі (на матеріалі курсу «Методика ознайомлення дошкільників з природою») / Ганна Володимирівна Беленька. – Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2001. – 118 с.
3. Anisimova T. I. Interactive Technologies in Electronic Educational Resources / T. I. Anisimova, L. A. Krasnova // International Education Studies. – Vol. 8. – No. 2. – 2015. – P. 186–194. – doi:10.5539/ies.v8n2p186. – Режим доступу: <http://www.ccsenet.org/journal/index.php/ies/article/view/44769/24393>. – Дата звернення: 04.05.2018.
4. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко ; за ред. О. І. Пометун. – Київ : Видавництво «А.С.К.», 2004. – 192.

#### Татьяна Викторовна Мареева,

кандидат педагогических наук, старший преподаватель  
кафедры дошкольной педагогики и психологии  
Глуховского национального педагогического  
университета имени Александра Довженко,  
e-mail: mareeva.tan@gmail.com

#### ИСПОЛЬЗОВАНИЕ АКТИВНЫХ И ИНТЕРАКТИВНЫХ МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ В ПРОЦЕССЕ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ВОСПИТАТЕЛЕЙ УЧРЕЖДЕНИЙ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ К СОЗДАНИЮ ПОЛОЖИТЕЛЬНОГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ИМИДЖА

*В статье раскрыта сущность активных и интерактивных методов обучения, их классификация. Даны определения понятий «позитивный профессиональный имидж воспитателя заведения дошкольного образования», «подготовка будущих воспитателей учреждений дошкольного образования к созданию положительного профессионального имиджа», «готовность будущих воспитателей учреждений дошкольного образования к созданию положительного профессионального имиджа». Показаны возможности использования активных и интерактивных методов обучения в процессе подготовки будущих воспитателей учреждений дошкольного образования к созданию положительного профессионального имиджа. Приведены примеры использования активных и интерактивных методов обучения при преподавании учебного курса «Профессиональный имидж воспитателя заведения дошкольного образования».*

*Ключевые слова: активные методы обучения; воспитатель; заведение дошкольного образования; имидж; интерактивные методы обучения; подготовка будущих воспитателей учреждений дошкольного образования; положительный профессиональный имидж воспитателя.*

#### Tetyana Maryeyeva,

Ph. D, senior teacher Pre-school pedagogy  
and psychology chair  
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National  
Pedagogical University,  
e-mail: mareeva.tan@gmail.com

#### APPLYING ACTIVE AND INTERACTIVE METHODS IN THE PROCESS OF FUTURE PRE-SCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS TEACHERS' TRAINING FOR CREATING THEIR POSITIVE PROFESSIONAL IMAGE

*Introduction. The analysis of scientific researches confirms the effectiveness of applying active and interactive methods in professional training of different specialists, especially for forming their image-creating competence. Consequently, both of them can be used for solving educational and quasi-professional tasks in the process of future*

*pre-school educational institutions teachers' training for creating their positive professional image.*

**Purpose** of article is to reveal possibilities of implementation and practical aspects of using of active and interactive methods in the process of future pre-school educational institutions teachers' training for creating their positive professional image.

**Methods.** The author solves the tasks of the academic research by means of scientific literature analysis, as well as the analysis of his own practice while training future pre-school educational institution teachers to create a positive professional image.

**Results.** In the context of our research we have used problematic (problem lectures, psychodiagnostics and psycho-pedagogical training, creative tasks) and simulation (development and modelling of pedagogical situations, solving pedagogical tasks, games) active teaching methods. It have helped to form students' positive internal motivation to the future profession, as well as to creating a positive image.

The implementation of the specified tasks also took place through the use of interactive methods of co-operative (work in pairs, rotation triplets, work in small groups) and collective-group (general discussion, microphone, unfinished sentences, brainstorming, tree of decisions) training, as well as individual methods of working out discussion questions (in particular PRES method, change position, continuous scale of thoughts).

Use of active (role-playing and business games), as well as interactive methods (carousel, aquarium; situation analysis, learning – learn; simulation and blitz games; debate, discussion in the style of a television show) training have hold in practical and laboratory classes while teaching the special course about pedagogical image. It have facilitated students to transform the acquired knowledge into the level of practical skills of image-creating activity, to adapt the information in accordance with their own experience and opportunities, as well as adjusting and implementing the plan for the creation and development of a positive professional image of a future educator, taking into account its individual characteristics.

**Originality** of the article is related to its practical value as well as detailed analysis of applied aspects of the implementation of active and interactive methods into the process of future pre-school educational institutions teachers' training for creating their positive professional image.

**Conclusion.** We can draw a general conclusion that applying active and interactive methods allows to create conditions for independent, deliberate use of acquired students' skills in the creation, development and correction of their professional image as future pre-school teachers.

**Key words:** active teaching methods; pre-school teacher; pre-school educational institution; image; interactive teaching methods; future pre-school educational institutions teachers' training; positive professional image.

#### References

1. Maryeyeva T. V. Pidgotovka majbutnix vy`xovateliv doshkil`ny`x navchal`ny`x zakladiv do stvorenniya pozy`ty`vnogo profesijnogo imidzhu : avtoref. dy`s. na zdobuttya nauk. stupenya kand. ped. nauk : specz. 13.00.04 «Teoriya i metody`ka profesijnoyi osvity`» / T. V. Maryeyeva. – Gluxiv, 2017. – 26 s.
2. Byelyen`ka G. V. Interakty`vni pry`jomy` vy`kladannya navchal`noyi dy`scy`pliny` u vy`shhij shkoli (na materialy kursu «Metody`ka oznajomlennya doshkil`ny`kiv z pry`rodoyu») / Ganna Volody`my`rivna Byelyen`ka. – Ky`yiv : NPU im. M. P. Dragomanova, 2001. – 118 s.
3. Anisimova T. I. Interactive Technologies in Electronic Educational Resources / T. I. Anisimova, L. A. Krasnova // International Education Studies. – Vol. 8. – No. 2. –2015. – P. 186–194. – doi:10.5539/ies.v8n2p186. – Rezhy`m dostupu: <http://www.ccsenet.org/journal/index.php/ies/article/view/44769/24393>. – Data zvernennya: 04.05.2018.
4. Pometun O. I. Suchasny`j urok. Interakty`vni texnologiyi navchannya : nauk.-metod. posibny`k / O. I. Pometun, L. V. Py`rozhenko ; za red. O. I. Pometun. – Ky`yiv : Vy`davny`cztvo «A.S.K.», 2004. – 192.

Отримано редакцією 22.05.2018 р.